

Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler

(Tilladelse til at fravige lovens krav om gennemførelse af lange kurser (seniorhøjskoler), ændring af regler om specialpædagogisk støtte m.v.)

§ 1

I lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler, som ændret ved § 7 i lov nr. 1539 af 27. december 2014, § 2 i lov nr. 1568 af 19. december 2017 og § 22 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 foretages følgende ændringer:

1. I § 6, stk. 4, udgår: »tidligere og nuværende«.
2. Efter § 9 indsættes:

»§ 9a. Der kan i op til fem tilfælde gives tilladelse til, at skoler kan fravige kravet i § 9, stk. 5, om gennemførelse af længerevarende kurser. Tilladelse til at fravige kravet i § 9, stk. 5, meddeles efter udbud.

Stk. 2. Kulturministeren træffer beslutning om udbud af tilladelser.

Stk. 3. Ved udbud af tilladelser træffer kulturministeren nærmere beslutning om gennemførelse af udbuddet. Beslutningen skal omfatte:

 - 1) antallet af tilladelser, der udbydes,
 - 2) processen for udbuddet,
 - 3) de kriterier, der tillægges vægt ved vurderingen af de indkomne ansøgninger i forbindelse med udbuddet og
 - 4) de tilsynskriterier skolerne, der opnår tilladelsen, skal efterleve.«
3. I § 14, stk. 1, stk. 2 og stk. 3, indsættes efter »undervisning«: »og pædagogisk tilrettelagt samvær«.
4. I § 14, stk. 1, stk. 2, stk. 3, og stk. 6, ændres »undervisningsdage« til: »aktivitetsdage«.
5. § 27, stk. 1, ophæves.
6. I § 27, stk. 2, der bliver stk. 1, ændres »lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler« til: »lærertimer og praktisk medhjælp«.
7. I § 27, stk. 3, 1. pkt., udgår »og 2«.
8. § 27, stk. 3, 2. pkt., ophæves.
9. I § 35 udgår »specialundervisning m.v. af elever med særlige behov, jf. § 27, stk. 1, og til« og »§ 27, stk. 2« ændres til: »§ 27, stk. 1«.
10. Efter § 35 indsættes:

»§ 35a. Kulturministeren kan bemyndige en styrelse under Kulturministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Har kulturministeren bemyndiget en styrelse under Kulturministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder fastsætte regler om, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2019.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 1, nr. 5, 7, 8 og 9, træder i kraft den 1. januar 2021.

Stk. 3. Ansøgninger om støtte til hjælpemidler indgivet i medfør af gældende lov § 27, stk. 2, som ændres ved denne lovs § 1, nr. 6, forud for den 1. januar 2019 vil blive behandlet efter de hidtil gældende regler, hvis ansøgningen vedrører kurser påbegyndt forud for den 1. januar 2019.

Stk. 4. Ansøgninger indgivet efter gældende lovs § 27, stk. 1, som ophæves ved denne lovs § 1, nr. 5, forud for den 1. januar 2021 vil blive behandlet efter de hidtil gældende regler, hvis ansøgningen vedrører kurser påbegyndt forud for den 1. januar 2021.

Stk. 5. Afgørelser truffet efter gældende lovs § 27, stk. 1, kan uanset ikrafttrædelsen af lovens § 1, nr. 9, indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen.

1. Indledning

Folkehøjskolerne i Danmark har en vigtig opgave med at udbrede livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse, som i høj grad sker via sociale fællesskaber. Lov om folkehøjskoler (højskoleloven) sætter rammerne for dette arbejde. Med lovforslaget foretages der en række ændringer af loven, som skal bidrage til, at flere kan få glæde af et ophold på en folkehøjskole.

Med lovforslaget gives der mulighed for, at der kan oprettes nye seniorhøjskoler i Danmark, som fokuserer på at udbyde kurser af kortere varighed. Baggrunden for forslaget er, at der i de kommende år vil være op mod 250.000 flere seniorer i Danmark. Med forslaget sikres det, at der kan oprettes nye, attraktive tilbud for denne voksende og meget aktive gruppe af borgere, som erfaringsmæssigt har et ønske om at gå på korte kurser. Muligheden for at oprette de nye seniorhøjskoler vil blive udbudt af kulturministeren.

Med lovforslaget foretages der ændringer i ordningen for specialpædagogisk støtte til elever på folkehøjskoler (SPS-ordningen). Forslaget tager afsæt i en undersøgelse af de danske folkehøjskolars brug af tilskud til specialundervisning og elever med svære handicap, der er udarbejdet af Videncenter for Folkeoplysning (Vifo). Undersøgelsen viser, at der er behov for at foretage ændringer i SPS-ordningen, og dette lovforslag implementerer elementer af de ændringer, som Kulturministeriet planlægger at foretage i ordningen. De øvrige ændringer i ordningen vil være ændringer af administrativ karakter, samt ændringer i bekendtgørelser og vejledninger på området. Med de samlede ændringer sikres det, at ordningens regelsæt forenkles, og at det bliver nemmere for skolerne at administrere og gøre brug af ordningen.

Lovforslaget giver herudover kulturministeren hjemmel til at bemyndige en styrelse under ministeriet til at udøve de beføjelser, der efter loven er tillagt ministeren. Lovforslaget giver videre bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om klageadgang i tilfælde af delegation, herunder gives ministeren mulighed for at afskære klageadgang. Endelig foretages der med lovforslaget en række sproglige justeringer og præciseringer i højskoleloven.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1 Seniorhøjskoler

2.1.1. *Gældende ret*

Hvis en højskole skal godkendes som tilskudsberettiget højskole i medfør af højskoleloven, skal skolen leve op til en række betingelser, der er fastsat i loven. Når skolen er godkendt, skal den efterleve en række løbende tilskudsbetingelser for fortsat at være tilskudsberettiget.

I medfør af højskoleloven § 9, stk. 5, er en af tilskudsbetingelserne, at skolen gennemfører længerevarende kurser i mindst 20 uger af et skoleår. Af de 20 uger skal mindst ét kursus have en varighed på mindst 12 ugers varighed og resten mindst 4 ugers varighed. Gennemfører en skole ikke dette mindste antal længerevarende kurser i et skoleår, er skolen ikke tilskudsberettiget i det finansår, hvor skoleåret slutter. Kursuslængden på 4 uger er fastsat ud fra vurderingen af, at det er en passende kursuslængde i forhold til, at også ældre aldersgrupper i praksis skal kunne deltage i højskolekurser, og at skoler dermed skal kunne tilrettelægge deres kursusvirksomhed med henblik på andre grupper end de helt unge (højskoleloven, jf. folketingsstidende 2013-2014, forslag til lov om folkehøjskoler, som fremsat den 2. oktober 2013, side 22).

Uanset bestemmelsen i § 9, stk. 5, har fire folkehøjskoler historisk haft mulighed for at fravige kravet om udbud af lange kurser. Årsagen hertil var, at der tidligere var indsat en dispensationsmulighed i loven. Dispensationsadgangen blev indsat ved lov nr. 259 af 4. juni 1970 om folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler. Begrundelsen for at indføre dispensationsadgangen var ifølge lovforslaget, jf. Folketingstidende 1969-70, Tillæg A, side 2203, at der var konstateret et behov for at kunne godkende skoler, der helt samler sig om at tilbyde kurser af kortere varighed. Derfor blev der indsat en bemyndigelse til, at ministeren i særlige tilfælde kunne fravige den normale godkendelsesbetingelse, hvorefter en skole hvert år skal have mindst et 5 måneders (20 ugers) kursus eller to 3 måneders (12 ugers) kurser, som var de dagældende krav til kursuslængder på højskolerne. Det fulgte af lovforslaget på baggrund af de daværende forhold, at bemyndigelsen kun tænktes anvendt til godkendelse af eventuelle højskoler, der udelukkende ville drive kurser, som var tilrettelagt med henblik på ældre deltagere.

Muligheden for at dispensere fra kravet om lange kurser blev skrevet ud af loven i forbindelse med lov nr. 510 af 30. juni 1993 om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejds-skoler. Lov om folkehøjskoler giver derfor ikke længere mulighed for, at der kan dispenseres fra kravet om, at en skole skal udbyde lange kurser, hvis skolen skal være tilskudsberettiget.

De skoler, der fik mulighed for at fravige kravet om lange kurser i forbindelse med den tidligere dispensationsmulighed, har fortsat haft mulighed herfor, idet muligheden er blevet bibeholdt ved hjælp af overgangsbestemmelser i forbindelse med ændringer i loven. Senest blev muligheden videreført ved en overgangsbestemmelse i § 39, stk. 7, i lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler.

De fire skoler, der ved ophævelsen af dispensationsadgangen i 1993 havde dispensation fra kravet om lange kurser var Rude Strand Seniorhøjskole, Kolt Seniorhøjskole, Højskolen Marielyst og SeniorHøjskolen, Nørre Nissum, hvoraf de to førstnævnte ikke længere er tilskudsberettigede. Tilbage er således kun to af de oprindeligt fire skoler, der fik dispensation fra kravet om lange kurser.

2.1.2. Kulturministeriets overvejelser og forslag

Den demografiske udvikling i Danmark indikerer, at der vil være en stadigt større gruppe af seniorer (60+) i Danmark. Ifølge tal fra Danmarks Statistik forventes det, at der alene i løbet af de næste 10 år vil være 250.000 flere seniorer i forhold til i dag. Set i lyset af befolkningens generelle forbedrede sundhedstilstand vil en stor del af disse seniorer have mange gode leveår foran sig. Det forventes, at denne udvikling vil skabe en stigning i efterspørgslen efter attraktive tilbud til gruppen af aktive seniorer.

Folkehøjskolerne fungerer allerede i dag som gode tilbud for mange seniorer, der ønsker at deltage i skolerne aktiviteter via det varierede udbud af både korte og lange kurser, som skolerne udbyder. Samtidig giver skolerne mulighed for, at seniorerne kan blive en del af givende sociale fællesskaber. I lyset af den demografiske udvikling må det derfor forventes, at flere seniorer vil søge mod højskolerne i de kommende år.

Derfor ønsker kulturministeriet at understøtte muligheden for at oprette seniorhøjskoler i hele landet med fokus på kursudbud, der i dets varighed og karakter målretter sig mod den voksende gruppe af seniorer.

Det foreslås, at der laves en ordning, hvor op til fem skoler får tilladelse til at fravige kravet i lovens § 9, stk. 5, hvorefter en folkehøjskole skal gennemføre længerevarende kurser i mindst 20 uger i hvert skoleår. Heraf mindst ét kursus af 12 ugers varighed og resten af tiden kurser af mindst 4 ugers varighed. Forslaget indebærer dermed, at op til tre yderligere skoler, udover de to eksisterende seniorhøjskoler, Højskolen Marielyst og

SeniorHøjskolen, Nørre Nisum, skal have mulighed for at drive højskolevirksomhed, der alene har fokus på at udbyde kurser af kortere varighed, der retter sig mod seniorer.

Det foreslås, at ordningen indrettes sådan, at kulturministeren efter behov træffer beslutning om at udbyde tilladelser til, at skoler kan fravige kravet om udbud af lange kurser. Beslutningen om udbuddet skal indeholde oplysninger om processen, herunder tidsplan, udvælgelseskriterier og de supplerende tilsynskriterier, som de skoler, der opnår tilladelsen, skal leve op til fremadrettet. Udbuddet vil være åbent for alle interesserede skoler. Både nye skoler og eksisterende højskoler, der allerede er godkendt som tilskudsberettigede i medfør af loven, kan således ansøge. De skoler, der efter udbuddet får tildelt tilladelserne, vil være at betegne som seniorhøjskoler.

Det samlede antal af folkehøjskoler med tilladelse til at fravige kravet om lange kurser (seniorhøjskoler) kan ikke overstige fem. I det samlede antal seniorhøjskoler medregnes fra lovændringens ikrafttræden de eksisterende seniorhøjskoler, der er godkendt efter den tidligere dispensationsmulighed. Det foreslås dermed, at kulturministeren kan udbyde op til fem tilladelser til at fravige kravet om udbud af længerevarende kurser. Udbuddet vil ske efter behov. Idet de to eksisterende skoler medregnes i det samlede antal på fem, forventes det, at ministeren kan udbyde tre tilladelser i forbindelse med det første udbud af tilladelser. De to eksisterende seniorhøjskoler kan fortsat drive højskole på uændrede vilkår. Såfremt de to eksisterende seniorhøjskoler mister deres godkendelse som højskole, og dermed også som seniorhøjskole, har kulturministeren efterfølgende mulighed for at udbyde disse godkendelser efter behov.

2.2 Specialpædagogisk Støtte

2.2.1. Gældende ret

Efter højskolelovens § 27 er der mulighed for, at højskolerne kan søge tilskud til elever med behov for specialundervisning og til elever med svære handicap (herefter benævnt SPS-ordningen).

De nærmere regler om administrationen af tilskuddene er fastsat i §§ 36-39 i bekendtgørelse nr. 844 af 26. juni 2014 om tilskud m.v. til folkehøjskoler (tilskudsbekendtgørelsen).

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet under Undervisningsministeriet administrerer ordningen for Kulturministeriet. Højskoleområdet henhørte tidligere under Undervisningsministeriet, men blev ressortoverført til Kulturministeriet ved kongelig resolution af 3. oktober 2011. Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet har af praktiske årsager administreret SPS-ordningen for Kulturministeriet, dog således at Kulturministeriet fører tilsyn med ordningen.

Staten yder i medfør af § 27, stk. 1, tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov. Tilskuddet ydes med en takst pr. årselev. Taksten fastsættes på de årlige finanslove. Tilskuddet ydes til elever med særlige behov, dvs. elever, hvis udvikling kræver særlige hensyntagen eller støtte, og som ikke kan ydes inden for rammerne af den almindelige undervisning og skolens mulighed for anvendelse af mentorordningen. Tilskuddet ydes til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til elever, der har et begrænset behov for støtte i undervisningen. Dette omfatter særligt tilrettelagt undervisning, inden for skolens fagrække samt undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder, hvis formål er at afhjælpe eller begrænse virkninger af psykiske, fysiske, kognitive eller sensoriske funktionsvanskeligheder i forbindelse med undervisningen. Det er ikke et krav, at støtte, der gives med tilskud

efter lovens § 27, stk. 1, varetages af højskolelærere. Støtten kan f.eks. varetages af en person, der er ansat som pædagog.

I medfør af § 27, stk. 2, ydes der, for elever med svære handicap, tilskud til dækning af ekstraudgifter til lærertimer, hvis disse er godkendt af Kulturministeriet. Der ydes en fast takst pr. afholdt lærertime, der fastlægges administrativt. Det følger af § 37, stk. 2, i tilskudsbekendtgørelsen, at der ved svært handicap forstås en faglig dokumenteret funktionsnedsættelse, der medfører et støttebehov i form af lærertimer i et omfattende omfang. En skole skal, for at opnå støtte i medfør af bestemmelsen, kunne dokumentere en elevs svære handicap gennem relevant faglig dokumentation samt beskrive den indsats, skolen planlægger at iværksætte med tilskuddet.

Efter bestemmelsen i § 27, stk. 2, ydes der for elever med svære handicap endvidere støtte til dækning af ekstraudgifter, der er godkendt af Kulturministeriet, til praktisk medhjælp i forbindelse med undervisningen eller det pædagogisk tilrettelagte samvær. Støtten ydes som en fast takst pr. praktisk medhjælperstime.

Endeligt ydes der efter § 27, stk. 2, tilskud til at dække ekstraudgifter til hjælpemidler, som der er behov for i forbindelse med undervisningen eller pædagogisk tilrettelagt samvær.

2.2.2 Kulturministeriets overvejelser og den forslåede model

Den nuværende udformning af højskolernes SPS-ordning har vist sig at indebære en række udfordringer. Ordningen er administrativ tung, og ordningen gør det vanskeligt at bedømme tilskudsbehovet for de enkelte elever. På den baggrund besluttede kulturministeren i efteråret 2016, at der skulle igangsættes en undersøgelse af ordningen.

Videncenter for Folkeoplysning, Vifo, afrapporterede i marts 2018 ”Specialpædagogisk støtte på højskoleområdet”, som er en undersøgelse af højskolernes brug af ordningen for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v. til elever på folkehøjskoler (SPS-ordningen). Undersøgelsen peger overordnet set på, at både eleverne og højskolerne er tilfredse med den nuværende ordning, som giver elever med handicap en mulighed for at indgå i et højskoleophold på lige fod med de øvrige elever. Højskolerne anser ordningen som værende vigtig for, at skolerne kan leve op til højskolelovens krav om, at skolerne skal være åbne for alle.

Undersøgelsen peger videre på, at der er udfordringer med den nuværende ordning, fordi den er administrativ tung og ressourcekrævende for både skoler og statslige myndigheder. Der peges endvidere på, at skolerne i nogle tilfælde anvender SPS-midler til formål, der ikke direkte tilgår den enkelte elev, som midlerne er bevilget til. Herudover peger undersøgelsen på, at de højskoler, der modtager SPS-tilskud, i gennemsnit har en lavere udgift pr. årselev end de skoler, som ikke modtager SPS-tilskud, hvilket kan indikere, at der for nogle skolars vedkommende sker en overkompensation gennem ordningen. Endvidere har der generelt været et manglende kendskab til ordningen blandt en stor del af højskolerne. Endeligt har det vist sig at være uhenigtsmæssigt, at ordningen administreres for Kulturministeriet af Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet under Undervisningsministeriet.

Kulturministeriet finder på denne baggrund, at der er behov for at ændre SPS-ordningen. Med ændringerne forenkles ordningen. Herudover sikres det, via en bedre rådgivning af skolerne, at de skoler, der ikke har kendskab til ordningen i dag, fremadrettet får bedre mulighed for at gøre brug af ordningen, når der er behov herfor.

Med lovforslaget foreslås det at ophæve muligheden for at søge støtte til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov efter lovens § 27, stk. 1. Som erstatning for denne mulighed, vil alle folkehøjskoler i stedet få tildelt et årligt SPS-grundtilskud, som fastsættes på de årlige finanslove. Skolernes eksisterende grundtilskud vil blive forøget med 60.000 kr. årligt (2018-pl), hvilket svarer til en forøgelse på ca. 8 %. Det er hensigten, at dette forøgede grundtilskud skal sikre, at alle skoler også fremadrettet har økonomi og mulighed for at optage elever med lettere psykiske og fysiske udfordringer.

Ved at yde tilskuddet som en fast del af grundtilskuddet sker der en administrativ lettelse, idet skolerne ikke længere skal gennemgå en særskilt ansøgningsproces for hver enkelt elev, der normalt søges tilskud til efter § 27, stk. 1, og de statslige myndigheder skal ikke længere behandle disse sager. For at sikre, at skolerne kan indrette sig på den nye ordning, foreslås der en overgangsperiode, hvorefter § 27, stk. 1, først ophæves pr. 1. januar 2021.

Kulturministeriet foreslår endvidere, at der fremadrettet ikke skal være mulighed for at søge tilskud til hjælpemidler efter § 27, stk. 2. Det er hensigten, at skolernes nye SPS-grundtilskud kan dække de eventuelle ekstra omkostninger til hjælpemidler og materiel, der er behov for i forbindelse med undervisningen eller det pædagogisk tilrettelagte samvær. Forslaget er endvidere et led i at sikre en forenkling af SPS-ordningen. Muligheden for at ansøge om hjælpemidler har kun været brugt i et meget lille omfang i praksis, og SPS-grundtilskuddet til skolerne vurderes derfor på sigt at kunne kompensere for, at muligheden for at søge støtte til hjælpemidler ophæves. Muligheden for at søge om tilskud til hjælpemidler foreslås ophævet ved lovens ikrafttræden.

Som led i den samlede ændring af SPS-ordningen planlægger Kulturministeriet at justere taksten pr. lærer-timer, som skolerne kan søge til støttelærertimer til elever med svære handicap i medfør af § 27, stk. 2.

Taksten er fastsat administrativt med afsæt i overenskomsterne for en fastansat højskolelærer. Med taksten kompenseres støttelærerne både for undervisning, forberedelse og samvær med eleverne. Lærertimetaksten er i 2018 fastsat til 912 kr./time. I realiteten er støttelærernes funktion primært rettet mod ekstra støtte i undervisningen på skolerne, og støttelærerne har som oftest ikke behov for forberedelse. Kulturministeriet finder derfor, at taksten bør justeres, således at taksten fastsættes på et niveau, der i højere grad stemmer overens med den rolle, som støttelærerne har på skolerne. Det medfører, at taksten vil blive justeret, så den svarer til lønniveauet for en timeansat højskolelærer inklusiv et tillæg for samtaler og samvær med eleven før og efter undervisningen, som det fortsat forventes, at støttelærerne påtager sig. Justeringen svarer til en nedsættelse af timetaksten med ca. 1/5.

For at sikre, at skolerne har mulighed for at indrette sig på den nye ordning, vil taksten blive nedsat løbende begyndende fra den 1. januar 2020. Taksten vil være endeligt nedsat med virkning fra 1. januar 2022.

I forbindelse med den overordnede revision af SPS-ordningen vil der ligeledes blive foretaget en række ændringer i tilskudsbekendtgørelsens (bekendtgørelse nr. 844 af 26. juni 2014 om tilskud m.v. til folkehøjskoler med senere ændringer) kapitel 10 og bestemmelserne vedrørende tilskud til specialundervisning og svært handicappede elever. På samme måde vil de tilhørende vejledninger blive ændret. Ændringerne vil primært tilrette bekendtgørelsens og vejledningernes terminologi med henblik på at sikre en opdateret sprogbrug, der samtidig letter administrationen af ordningen.

2.3. Bemyndigelse og klageadgang

2.3.1. Gældende ret

I medfør af højskoleloven har kulturministeren en række beføjelser. I medfør af lovens § 28, stk. 3, § 29, stk. 2, § 30, stk. 2, kan kulturministeren bemyndige skoleforeninger, der virker inden for lovens område, til at fordele og administrere tilskud, der ydes af staten i medfør af §§ 28-30. På samme måde kan kulturministeren i medfør af § 27, stk. 3, bestemme, at en statslig styrelse varetager administrationen af tilskuddene efter § 27.

I loven er der ikke adgang til, at ministeren mere generelt kan delegerer sine kompetencer i henhold til loven.

Indtil 1. marts 2017 blev alle opgaver på højskoleområdet varetaget af Kulturministeriets departement, dog med undtagelse af administrationen af højskolernes SPS-ordning, der blev varetaget af Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet, samt fordelingen af en række tilskud, der varetages af Folkehøjskolernes Forening i Danmark. Pr. 1. marts 2017 delegerede Kulturministeriets departement administrationen af loven til Slots- og Kulturstyrelsen under ministeriet. Delegationen skete på baggrund af den generelle delegationskompetence fra ministeren til underliggende myndigheder.

Ministeriets afgørelser i sager har indtil delegationen i marts 2017 været endelige afgørelser, og der har ikke været mulighed for at påklage afgørelser truffet i medfør af højskoleloven til anden myndighed. Den eneste undtagelse hertil er bestemmelsen i lovens § 35, hvorefter afgørelser om fordeling af tilskud til specialundervisning og til undervisning af svært handicappede, jf. lovens § 27, stk. 1 og 2, kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger. En konsekvens af, at kompetencen er blevet delegeret til en underliggende styrelse på baggrund af den generelle delegationskompetence er, at der automatisk er opstået en adgang til at klage til departementet over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelser.

2.3.2. Kulturministeriets overvejelser og forslag

Det foreslås, at kulturministeren gives en generel hjemmel til at bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse til at udøve de beføjelser, der efter loven er tillagt ministeren. Det foreslås videre, at der gives bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler om klageadgangen i tilfælde af delegation, herunder mulighed for at afskære klageadgangen. De særlige bemyndigelsesbestemmelser i loven opretholdes fortsat.

Forslaget sikrer, at kulturministeren med henblik på at sikre en effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne kan henlægge opgaver i medfør af loven til styrelser på ministeriets område. Der skabes således en klar hjemmel til, at ministeren kan delegerer kompetence efter loven til en styrelse under ministeriet. Samtidig giver bestemmelsen mulighed for, at der kan fastsættes bestemmelser om klageadgang, hvor det vurderes relevant, herunder etableres der mulighed for, at ministeren kan afskære klageadgangen. Udnyttes muligheden for at afskære klageadgangen, vil forslaget betyde, at i de tilfælde hvor kompetencer i henhold til loven er delegeret til en styrelse, vil styrelsens afgørelser være den endelige administrative afgørelse, ligesom ministeriets afgørelser indtil 1. marts 2017 har været det på højskoleområdet. Der har således været en lang praksis for, at afgørelser truffet i medfør af lovens bestemmelser er endelige. Der har i perioden 1. marts 2017 til 1. juli 2018 ikke været indbragt klager for Kulturministeriet.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for regioner og kommuner.

Lovforslaget vurderes at medføre en årlig nettobesparelse for staten på 0,6 mio. kr. med effekt fra 2021.

Lovforslaget forventes at betyde en skønnet nettobesparelse for staten på 0,6 mio. kr. årligt. Besparelsen opstår som følge af forslaget om at ophæve den gældende lovs § 27, stk. 1, som sker ved lovforslagets § 1, nr. 5, og forslaget om at ophæve muligheden for at søge om tilskud til hjælpemidler, efter den gældende lovs § 27, stk. 2, som sker ved lovforslagets § 1, nr. 6. De to forslag forventes at betyde en skønnet årlig besparelse for staten på 1,7 mio. kr. med endelig effekt fra 2021, hvor ophævelsen af § 27, stk. 1, træder i kraft.

Det forventes imidlertid, at ophævelsen af § 27, stk. 1, vil føre til, at flere skoler vil søge om støtte til lærertimer via lovens § 27, stk. 2. Derfor skønnes nettobesparelsen alene at udgøre 0,6 mio. kr. årligt.

Det følger af lovforslaget, at der kan oprettes op til tre nye seniorhøjskoler. Det vurderes, at denne ændring er udgiftsneutral for stat, regioner og kommuner, da antallet af skoler og årslever erfaringsmæssigt varierer over tid, og det forventes, at denne udvikling fortsætter fremadrettet.

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for regioner og kommuner.

Lovforslaget følger principperne om digitaliseringsklar lovgivning. Det bemærkes dog, at vurderingen efter lovforslagets § 1, nr. 2, nødvendiggør et skøn. Det vil således bero på et skøn, når de skoler, der har budt ind på en tilladelse til at fravige kravet om lange kurser, skal vurderes i forhold til hinanden med henblik på at vurdere hvilke skoler, der beskriver det bedste tilbud ud fra udvælgelseskriterierne.

Forslaget i § 1, nr. 5, vurderes at betyde en administrativ lettelse for staten. I medfør af § 27, stk. 1, blev der i 2016 bevilliget ca. 550 tilskud efter § 27, stk. 1, som samlet løb op i ca. 1,7 mio. kr. Denne ansøgningsbyrde vil blive lettet ved ophævelsen af § 27, stk. 1. Det vurderes, at ophævelsen af § 27, stk. 1, vil betyde en vis forøgelse i antallet af ansøgninger efter § 27, stk. 2, men samlet forventes det, at der vil være tale om en administrativ lettelse.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [...] 2018 til den [...] 2018 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Akademikernes Centralorganisation, Ankestyrelsen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Socialministeriet, Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Psykolog Forening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ungdoms Fællesråd, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Folkehøgskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Frie Kostskolers Fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsorganisationen i Danmark, Lærernes Centralorganisation, Nationalt Videncenter for Frie Skoler, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, Sundheds- og Ældreministeriet, Undervisningsministeriet og Ældre Sagen.

9. Sammenfattende skema:

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget forventes at medføre en nettobesparelse for staten på 0,6 mio. kr. årligt.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget forventes at betyde en administrativ lettelse for staten. Det forventes, at forslaget om at ophæve § 27, stk. 1, vil betyde et fald i antallet af ansøgninger, der skal behandles.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
[Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering] /[Går videre end minimumskrav i EU-regulering] (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

I medfør af bestemmelsen i den gældende lovs § 6, stk. 4, kan kulturministeren for tidligere og nuværende kombinerede undervisningsinstitutioner oprettet før den 1. januar 1996 dispensere fra bestemmelsen i stk. 2. Bestemmelsen i stk. 2 fastlægger nærmere regler for bestyrelsesmedlemmers habilitet og oplister en række personer, der ikke kan være medlemmer af en højskoles bestyrelse.

Bestemmelsen i stk. 4 blev indsat fordi habilitetskravene i stk. 2 kunne have uheldige konsekvenser for visse kombinerede institutioner. Bestemmelsen er imidlertid uklar, og det foreslås at præcisere bestemmelsen, således tidligere og nuværende udgår af bestemmelsen. Der er alene tale om en sproglig præcisering, og der er ikke tiltænkt nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Til nr. 2

Bestemmelsen er ny og skal sikre, at der gives mulighed for, at der kan oprettes nye seniorhøjskoler i Danmark.

Bestemmelsen i § 9 i lov om folkehøjskoler fastlægger de krav, som en folkehøjskole skal efterleve i et skoleår. Det følger af bestemmelsen i § 9, stk. 5, at en folkehøjskole skal gennemføre længerevarende kurser af mindst 4 ugers varighed i mindst 20 uger i hvert skoleår. Heraf skal mindst ét kursus have mindst 12 ugers varighed. Det følger endvidere af bestemmelsen, at hvis en skole ikke gennemfører dette mindste antal længerevarende kurser i et skoleår, er skolen ikke tilskudsberettiget i det finansår, hvor skoleåret slutter.

I loven er der ikke mulighed for at dispensere fra kravet om, at en folkehøjskole skal udbyde lange kurser i et skoleår for at være tilskudsberettiget.

Med den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* gives der mulighed for, at der i op til fem tilfælde kan gives tilladelse til, at skoler kan fravige det krav, der følger af bestemmelsen i § 9, stk. 5, hvorefter en skole skal gennemføre lange kurser i et skoleår for at være berettiget til at modtage statstilskud. Det foreslås, at muligheden for at opnå tilladelse til at fravige kravet tildeles efter udbud.

Tilladelserne udbydes med henblik på, at skoler, der retter sig mod seniorer, og som kun ønsker at udbyde kurser af kortere varighed, kan byde ind på tilladelserne. De skoler, der opnår tilladelserne, vil være at betegne som seniorhøjskoler.

Bestemmelsen giver mulighed for, at der samlet set kan være op til fem seniorhøjskoler i Danmark.

Det foreslås, at kulturministeren kan udbyde op til fem tilladelser til at fravige kravet om udbud af længerevarende kurser. I det samlede antal indgår de to eksisterende seniorhøjskoler, Højskolen Marielyst og SeniorHøjskolen, Nørre Nisum, der i medfør af den gældende lovs § 39, stk. 7, fortsat har mulighed for at fravige kravet om udbud af lange kurser.

De to eksisterende skoler medregnes i det samlede antal på fem, og ministeren kan derfor højst udbyde tre tilladelser i forbindelse med det første udbud af tilladelser. De to eksisterende seniorhøjskoler kan fortsat

drive højskole på uændrede vilkår. Hvis en eller begge af de eksisterende seniorhøjskoler mister deres godkendelse som højskole, og dermed også som seniorhøjskole, har kulturministeren efterfølgende mulighed for at udbyde disse godkendelser efter behov.

Det foreslås i *stk. 2*, at kulturministeren træffer beslutning om udbud af tilladelser. Med forslaget sikres det, at der kun sker udbud af tilladelser, når der vurderes at være et behov for at oprette nye tilbud for seniorer. Det er således ministeren, der beslutter, om der skal ske et udbud af tilladelser.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, at ministeren, i forbindelse med beslutningen om udbud af tilladelser, træffer nærmere beslutning om gennemførelse af udbuddet. Beslutningen skal omfatte antallet af tilladelser, der udbydes, processen for udbuddet, de kriterier, der tillægges vægt ved vurderingen af de indkomne ansøgninger i forbindelse med udbuddet, og de tilsynskriterier skolerne, der opnår tilladelsen, skal leve op til efterfølgende.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 3, nr. 1*, at ministeren i forbindelse med beslutningen om udbud skal træffe beslutning om antallet af tilladelser, der udbydes. Ministeren kan således ved beslutning om udbud af tilladelser til at fravige kravet om lange kurser, vælge hvor mange tilladelser, der skal udbydes i forbindelse med det konkrete udbud. Det samlede antal skoler, der har tilladelse til at fravige kravet om lange kurser kan dog aldrig overstige fem skoler samlet. Det betyder, at så længe de to eksisterende seniorhøjskoler bevarer deres tilladelse til at drive seniorhøjskole med mulighed for at fravige kravet om lange kurser, kan ministeren højst træffe beslutning om udbud af tre tilladelser til at fravige kravet om lange kurser.

En skole, der opnår en tilladelse til at fravige kravet om gennemførelse af lange kurser i forbindelse med et udbud, bevarer godkendelsen i en ubegrænset tidsperiode. Tilladelsen bortfalder dermed alene, hvis skolen mister sin godkendelse som tilskudsberettiget højskole. Sker dette, vil der derefter være en ledig tilladelse til at fravige kravet om lange kurser, som ministeren kan vælge at udbyde på ny.

Udbuddet af tilladelser er åbent for alle skoler, der måtte have et ønske om at være seniorhøjskoler. Det vil sige, at højskoler, der i dag er godkendt som tilskudsberettigede højskoler i medfør af loven, også har mulighed for at byde ind på de udbudte tilladelser.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 3, nr. 2*, at ministeren ved beslutningen om udbud skal træffe beslutning om processen for udbuddet. Som led i beskrivelsen af processen, skal der beskrives en tidsplan for udbuddet, som fastsættes i forbindelse med det enkelte udbud.

Baggrunden for forslaget er, at de skoler, der ønsker at ansøge i forbindelse med udbuddet af tilladelser, skal kunne se, hvilken proces der gælder for det konkrete udbud, og et vigtigt element heri er tidsplanen for udbuddet. Tidsplanen skal i det enkelte udbud tage højde for det forhold, at de ansøgende skoler skal efterleve samtlige krav, der i medfør af loven gælder for at blive godkendt som almindelig folkehøjskole, hvis de vil godkendes som seniorhøjskole. Det vil bl.a. sige lovens krav om, at skolen skal være en privat selvejende institution, skal være uafhængig, skal anvende skolens midler til skole- og undervisningsvirksomhed, skal have en skolekreds eller et repræsentantskab, skal råde over egnede og tilstrækkelige elevværelser m.v., begynde skoledriften på et rimeligt økonomisk grundlag.

Derfor vil tidsplanen blive tilrettelagt på en måde, der muliggør, at skoler, der ansøger, skal godkendes efter den sædvanlige godkendelsesprocedure, der følger af højskoleloven. Kravet om godkendelse efter den sædvanlige godkendelsesprocedure gælder både for nye og eksisterende højskoler.

Eksisterende folkehøjskoler, der ønsker at opnå mulighed for at fravige kravet om udbud af lange kurser, vil dermed skulle godkendes efter den sædvanlige godkendelsesprocedure på ny. Kravet stilles fordi det må forventes, at skolerne skal justere deres vedtægter, herunder formål, værdigrundlag m.v. i lyset af skolernes ønske om at blive seniorhøjskoler.

Vælger en eksisterende højskole at ansøge om at blive godkendt som seniorhøjskole, skal højskolen derfor beskrive det værdigrundlag, kursusudbud m.v., som skolen ønskes drevet på fremover. Skolen kan fortsætte driften som almindelig højskole frem til, at der foreligger en endelig afgørelse på ansøgningen om at blive seniorhøjskole. Opnår skolen en tilladelse til at fravige kravet om lange kurser, og dermed får karakter af seniorhøjskole, skal skolen omlægge sin drift til seniorhøjskole inden et år efter godkendelsestidspunktet. Opnår en eksisterende skole ikke en godkendelse som seniorhøjskole, kan skolen fortsætte med at drive højskole som hidtil på baggrund af den eksisterende godkendelse.

Med forslaget i *stk. 3, nr. 3* foreslås det, at ministerens beslutning om at udbyde tilladelserne skal omfatte de kriterier, der tillægges vægt ved vurderingen af de indkomne ansøgninger. Udvælgelseskriterierne vil blive fastsat i forbindelse med det enkelte udbud og vil tage afsæt i ønsket om at sikre attraktive tilbud for seniorer. Udvælgelseskriterierne kan variere fra udbud til udbud. Eksempler på udvælgelseskriterier kan være variation i kursusudbudet, geografisk spredning eller andelen af seniorer, der deltager på kurserne.

Er der i godkendelsesfasen flere skoler, som opfylder kriterierne for at få tildelt en tilladelse til at fravige kravet om gennemførelse af lange kurser, end antallet af tilladelser, der er udbudt, vil tilladelserne blive fordelt ud fra disse nærmere fastsatte udvælgelseskriterier. Det vil ske ud fra en vurdering af, hvilke af de ansøgende skoler, der beskriver det bedste tilbud vurderet ud fra de fastsatte udvælgelseskriterier. Hvis der kun er et antal ansøgere, der svarer til antallet af udbudte tilladelser, eller færre ansøgere, vil udvælgelseskriterierne stadig indgå som en del af den samlede godkendelsesproces, dog uden at skolerne bliver vurderet i forhold til hinanden. Ansøgende skoler skal således altid leve op til udvælgelseskriterierne, uanset hvor mange skoler der ansøger om de udbudte tilladelser.

Med forslaget i *stk. 3, nr. 4*, foreslås det, at ministeren ved beslutning om udbud ligeledes træffer beslutning om, hvilke tilsynskriterier de skoler, der opnår tilladelserne, efterfølgende skal leve op til for at være tilskudsberettigede. Tilsynskriterierne vil blive fastsat i forbindelse med det enkelte udbud og vil tage afsæt i ønsket om at sikre attraktive tilbud for seniorer. Tilsynskriterierne vil være supplerende kriterier, og de skoler, der har opnået en tilladelse efter udbud, skal derfor også efterleve de tilsynskrav, som loven i øvrigt stiller. Herudover vil det altid være et fast supplerende tilsynskriterium for de skoler, der bliver godkendt som seniorhøjskole, at skolerne alene må udbyde kurser på op til 4 ugers varighed. Dette krav skal sikre, at de skoler, der opnår tilladelse til at fravige kravet om lange kurser, også i praksis benytter muligheden for at fravige kravet. De nye seniorhøjskoler, der opnår tilladelsen på baggrund af et udbud, skal dermed efterleve en række supplerende tilsynskriterier, som ikke vil være gældende for de to eksisterende seniorhøjskoler.

Ministerens kan ikke fastsætte begrænsninger i varigheden af tilladelsen til at fravige kravet om at udbyde lange kurser. Det betyder, at hvis en skole opnår tilladelsen, fastholder denne skole muligheden herfor, så længe den i øvrigt efterlever kravene for at være godkendt som folkehøjskole og seniorhøjskole, og dermed er tilskudsberettiget. Mister en skole sin godkendelse som folkehøjskole, fordi skolen ikke efterlever højskolelovens krav eller de supplerende tilsynskrav fastsat som betingelse for at opnå tilladelsen, vil godkendelsen som folkehøjskole bortfalde og dermed også tilladelsen til at fravige fra kravet om udbud af lange kurser. Herefter vil der være en ledig tilladelse, som kulturministeren på ny kan udbyde efter behov.

Med bestemmelsen sikres det, at der kan oprettes nye seniorhøjskoler i Danmark i en tid, hvor den demografiske udvikling viser et behov for et øget antal attraktive tilbud rettet mod seniorer. Forslaget sikrer ligeledes, at der kan fastsættes udvælgelseskriterier, der sikrer, at de skoler, der opnår tilladelserne, også i praksis retter sig mod seniorer og udbyder kurser, der er attraktive for denne gruppe.

Til nr. 3 og 4

I den gældende lovs § 14 i er kravene til undervisningsomfanget på kurser fastlagt. Det følger af stk. 1, at et kursus på en folkehøjskole skal vare mindst 4 sammenhængende døgn med undervisning svarende til mindst 4 hele undervisningsdage med mindst 17 undervisningstimer pr. elev. Kravene til undervisningsomfanget varierer efter kursernes længde. I medfør af stk. 2 i bestemmelsen skal kurser på en uge og derover i hver uge indeholde undervisning svarende til mindst 5 hele undervisningsdage med mindst 21 ugentlige undervisningstimer pr. elev. Hvis et kursus varer over 12 uger følger det af bestemmelsen i stk. 3, at skolerne kan afkorte første og sidste kursusuge til mindst 4 kursusdøgn med undervisning svarende til mindst 4 hele undervisningsdage med mindst 17 timers undervisning. Endelig følger det af bestemmelsen i § 14, stk. 6, at kulturministeren fastsætter regler om bl.a. opgørelse af ugetal og undervisningsdage.

Kravene til en undervisningsdag m.v. er nærmere fastsat i bekendtgørelse nr. 844 af 26. juni 2014 om tilskud m.v. til folkehøjskoler. Det følger af § 13 i denne bekendtgørelse, at en undervisningsdag skal tilrettelægges for alle elever, så den består af undervisning, pædagogisk tilrettelagt samvær eller begge dele. En undervisningsdag kan derfor bestå af andet end undervisning.

Med henblik på at skabe klarhed om, hvilke kriterier højskolerne skal efterleve i forhold til kurserne, foreslås det at præcisere bestemmelsen i § 14 således, at det er tydeligere for skolerne, at en kursusuge kan indeholde både undervisning og pædagogisk tilrettelagt samvær. Det foreslås derfor at præcisere, at hver kursusuge skal indeholde et nærmere præciseret antal dage med undervisning og/eller pædagogisk tilrettelagt samvær. Herudover foreslås det, at ændre begrebet undervisningsdage til aktivitetsdage, da denne betegnelse er mere retvisende for de aktiviteter, der kræves af skolerne i forbindelse med en kursusuge.

Med ændringen præciseres det således, at en skole kan sammensætte dagene af både undervisning og andre aktiviteter, der har karakter af pædagogisk tilrettelagt samvær. Der vil fortsat være et krav om, at en kursusuge skal indeholde et nærmere bestemt antal undervisningstimer. Med ændringen bliver minimumskravet til de ugentlige antal undervisningstimer ligeledes mere tydeligt. Der er alene tale om en sproglig præcisering af bestemmelsen, og der er ikke tiltænkt nogen ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde eller i de krav, der i øvrigt stilles til skolernes kurser.

Til nr. 5

Efter bestemmelsen i den gældende lovs § 27, stk. 1, yder staten tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov, herunder til skoler, der har tilladelse til at have et samlet særligt undervisningstilbud. Tilskuddet ydes med en takst pr. årselev, som fastsættes på de årlige finanslove.

Tilskuddet ydes til elever med særlige behov, dvs. elever der har et begrænset behov for støtte i undervisningen, og hvis udvikling kræver særlige hensyntagen eller støtte, som ikke kan ydes inden for rammerne af den almindelige undervisning og skolens mentorordning. Tilskuddet ydes bl.a. til undervisning og træning i funktionsområder og arbejdsmetoder, hvis formål er at afhjælpe eller begrænse virkninger af psykiske, fysiske, kognitive eller sensoriske funktionsvanskeligheder i forbindelse med undervisningen.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det at ophæve bestemmelsen i § 27, stk. 1.

Derved ophæves muligheden for at søge om støtte til tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov. For at sikre, at der fortsat ydes støtte til denne elevgruppe, vil ordningen efter § 27, stk. 1, blive erstattet af et supplerende SPS-grundtilskud til alle højskoler i Danmark. SPS-grundtilskuddet vil blive fastsat på de årlige finanslove. Skolernes grundtilskud vil blive forøget med 60.000 kr. årligt (2018-pl), hvilket svarer til en forøgelse på ca. 8 %.

Baggrunden for forslaget er, at ordningen efter § 27, stk. 1, er administrativ tung, og at den indebærer et meget stort antal ansøgninger om relativt små beløb. I medfør af § 27, stk. 1, blev der i 2016 bevilliget ca. 550 tilskud efter § 27, stk. 1, som samlet løb op i ca. 1,7 mio. kr. Antallet af ansøgninger var større end antallet af bevillinger. De mange ansøgninger og bevillinger fordeler sig endvidere på en relativt lille andel af højskolerne. Der er således relativt få højskoler, der søger om tilskud efter bestemmelsen.

Forslaget om at ophæve § 27, stk. 1, kombineret med, at alle højskoler efter ophævelsen vil modtage et supplerende SPS-grundtilskud, er med til at sikre, at flere skoler over hele landet vil få mulighed for at modtage elever med både moderate psykiske og fysiske handicap, uden at skolerne skal gennemgå en særskilt ansøgningsproces for hver enkelt elev, der normalt søges tilskud til efter § 27, stk. 1. Samtidig vil de statslige myndigheder ikke længere skulle behandle disse sager. SPS-grundtilskuddet sikrer ligeledes, at de skoler, der allerede optager elever fra denne gruppe, men som undlader at søge støtte til eleverne efter § 27, stk. 1, på grund af den administrative tunge proces, fremadrettet kan yde den ekstra støtte, som disse elever eventuelt har behov for. Derfor foreslås det, at ophæve bestemmelsen.

Med henblik på at sikre, at de skoler, der gør brug af støttemuligheden efter § 27, stk. 1, i dag, får mulighed for at indrette sig på den nye ordning, foreslås det, at ophævelsen af § 27, stk. 1, først får virkning fra den 1. januar 2021, jf. lovforslagets § 2, stk. 2. Indførelsen af SPS-grundtilskuddet vil derfor også først ske fra 2021.

Til nr. 6

Bestemmelsen i den gældende lovs § 27, stk. 2, fastlægger, at staten yder tilskud til dækning af ekstraudgifter, der er godkendt af Kulturministeriet, til lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler til elever med svære handicap. Tilskuddet fastsættes på de årlige finanslove og reguleres ud fra de faktisk ydede tilskud.

Tilskuddet til hjælpemidler ydes til skolernes ekstraudgifter, der knytter sig til undervisningen og det pædagogisk tilrettelagte samvær. Et eksempel på hjælpemidler, der ydes støtte til, er it-rygsække til brug for undervisningen.

Det foreslås at ændre bestemmelsen i § 27, stk. 2, således, at muligheden for at modtage tilskud til dækning af ekstraudgifter til hjælpemidler udgår af bestemmelsen. Baggrunden for forslaget er et ønske om at forenkle SPS-ordningen. Herudover anvendes muligheden for at søge støtte til hjælpemidler i et meget begrænset omfang af skolerne, og det tyder således på, at der i et meget begrænset omfang er behov for ekstra hjælpemidler i forbindelse med undervisningen.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, nr. 5 om at ophæve § 27, stk. 1, og SPS-grundtilskuddet, som alle skoler vil blive tildelt efter ophævelsen af § 27, stk. 1. Skolerne får fremadrettet i forbindelse med indførelsen af SPS-grundtilskuddet et yderligere økonomisk råderum, som kan anvendes til at dække eventuelle behov for hjælpemidler.

Da muligheden for at ansøge om tilskud til dækning af ekstraudgifter til hjælpemidler anvendes i et meget begrænset omfang, forventes det ikke, at justeringen af bestemmelsen vil have store konsekvenser for skolerne. Det foreslås derfor, at muligheden for at søge støtte til hjælpemidler ophører med virkning fra 1. januar 2019, jf. lovforslagets § 2.

Til nr. 7 og 8

I medfør af § 27, stk. 3, 1.pkt. og 2. pkt., kan kulturministeren fastsætte nærmere regler om administration af tilskuddene i stk. 1 og 2, herunder om ansøgning, frister, tildeling og udbetaling, udbetaling af forskud til skolerne og tilbagebetaling fra skolerne. Kulturministeren kan fastsætte et maksimum for det antal elever, der ydes tilskud til på det enkelte kursus efter stk. 1, og kan fastsætte nærmere regler, der afgrænser gruppen af elever efter denne bestemmelse.

Det foreslås, at justere bestemmelsen i 1. pkt., og det foreslås endvidere at ophæve § 27, stk. 3, 2. pkt. Der er tale om konsekvensændringer som følge af lovforslagets § 1, nr. 5, hvor det foreslås at ophæve § 27, stk. 1. Der er ikke i øvrigt tiltænkt nogen ændringer i bemyndigelsesbestemmelsen, og ministeren kan fortsat fastsætte regler om administration af tilskuddene efter den nuværende § 27, stk. 2. Ministeren kan således fortsat fastsætte bestemmelser om administration af tilskuddene, herunder om ansøgning, frister, tildeling og udbetaling, udbetaling af forskud til skolerne og tilbagebetaling til skolerne.

Til nr. 9.

Efter bestemmelsen i § 35 kan afgørelse om fordeling af tilskud til specialundervisning m.v. af elever med særlige behov, jf. § 27, stk. 1, og til undervisning m.v. af svært handicappede, jf. § 27, stk. 2, indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen.

Det foreslås at justere bestemmelsen i lyset af forslaget om at ophæve § 27, stk. 1. Der er tale om en konsekvensændring. Ændringen ændrer ikke på muligheden for at klage over afgørelser truffet i medfør af gældende lovs § 27, stk. 2.

Til nr. 10

Efter bestemmelsen, der er ny, gives kulturministeren mulighed for at delegere sine kompetencer i medfør af loven og fastsætte regler om klageadgang i de tilfælde, hvor ministeren har delegeret sine kompetencer.

Efter de almindelige forvaltningsretlige regler kan kulturministeren på ulovbestemt grundlag delegere sine kompetencer til myndigheder under Kulturministeriet. For at sikre den nødvendige klarhed om reglerne på området, herunder hvem der administrerer reglerne, foreslås det at indsætte en hjemmel til ministeren til at bemyndige en under ministeriet oprettet styrelse til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren. Kulturministeren kan herefter i en bekendtgørelse udnytte adgangen til at delegere konkrete opgaver og beføjelser til en styrelse under ministeriet.

Bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 1* er formuleret således, at ministeren alene kan delegere sine kompetencer efter loven til en underordnet styrelse, der er direkte placeret under Kulturministeriet. Der er således ikke med bestemmelsen givet bemyndigelse til, at ministeren kan delegere sine kompetencer efter loven til andre end styrelser, der er direkte underlagt ministeriet i det administrative hierarki.

Med bestemmelsen i *stk. 2* gives der mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om klageadgang i de tilfælde, hvor ministeren har delegeret sine kompetencer i medfør af loven. Der kan bl.a. fastsættes regler om, at klagen først skal sendes til den styrelse, der har truffet afgørelse, med henblik på at denne styrelse kan vurdere, om afgørelsen skal ændres, eller om afgørelsen skal sendes videre til ministeret med en udtalelse. Ministeren kan ligeledes efter bestemmelsen fastsætte regler om, at afgørelser truffet af en styrelse under ministeriet ikke kan påklages til ministeriet, så styrelsens afgørelser bliver den endelige administrative afgørelse i sagen. Muligheden for at afskære klageadgangen knytter sig kun til afgørelser på områder, som er delegeret til ministeren i henhold til loven. Bestemmelsen giver ikke mulighed for at afskære klageadgang, der i øvrigt følger af lovgivningen.

Den generelle delegationsbestemmelse medfører ikke ændringer i de konkrete bestemmelser i loven, hvor ministeren kan bemyndige andre til at varetage administrationen af konkrete tilskud. Forslaget ændrer heller ikke på den opgavefordeling, der er fastlagt på baggrund af disse bestemmelser. Det drejer sig om bestemmelserne i lovens § 28, stk. 3, § 29, stk. 2, og § 30, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2019.

I bestemmelsen i *stk. 2* foreslås det, at § 1, nr. 5, 7, 8 og 9, skal træde i kraft den 1. januar 2021. Baggrunden for forslaget er, at ophævelsen af muligheden for at søge støtte efter § 27, stk. 1, har en karakter, der bevirker, at skolerne skal have mulighed for at forberede sig på ændringerne. Derfor foreslås det, at ophævelsen af den gældende lovs § 27, stk. 1, udskydes således, at bestemmelsen først ophæves med virkning fra den 1. januar 2021. Det giver skolerne to år til at forberede sig på ophævelsen. På samme måde skal de konsekvensændringer i loven, som følger af forslaget om at ophæve § 27, stk. 1, ligeledes først træde i kraft med virkning fra den 1. januar 2021.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 3*, at ansøgninger indgivet forud for lovens ikrafttræden behandles efter de hidtil gældende regler. Det betyder, at ansøgninger om støtte til hjælpemidler i medfør af § 27, stk. 2, som er indgivet forud for den 1. januar 2019, hvor muligheden for at søge denne støtte ophører, behandles efter de hidtil gældende regler. Der er tale om en overgangsbestemmelse, der skal sikre, at ansøgninger indgivet forud for lovens ikrafttræden fortsat kan behandles efter de gældende regler, selvom muligheden for at søge om tilskud til dækning af ekstraudgifter til hjælpemidler ophæves.

Med bestemmelsen i *stk. 4* foreslås det, at ansøgninger om tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter de gældende § 27, stk. 1, der er indgivet forud for den 1. januar 2021, hvor bestemmelsen ophæves, skal behandles efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås med bestemmelsen i *stk. 5*, at afgørelser truffet efter den gældende lovs § 27, stk. 1, uanset at bestemmelsen i lovens § 35 om klageadgang justeres, kan påklages til Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtte, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen. Forslaget er en overgangsbestemmelse, der skal sikre, at afgørelser kan påklages uanset de foreslåede konsekvensændringer af klagebestemmelsen i lovens § 35, som ændres ved dette lovforslags § 1, nr. 9. Overgangsbestemmelsen skal endvidere ses i lyset af overgangsbestemmelsen i lovforslagets § 2, stk. 4, hvorefter ansøgninger om støtte efter lovens § 27, stk. 1, som er indgivet inden bestemmelsen ophæves, og som vedrører støtte til kurser, der er

påbegyndt inden bestemmelsen ophæves, fortsat kan behandles efter de gældende regler. Det er en naturlig konsekvens heraf, at der ligeledes skal være mulighed for at påklage disse afgørelser i medfør af den klageadgang, der hidtil har været knyttet til muligheden for at søge tilskud efter § 27, stk. 1.

Det bemærkes, at hovedloven ikke finder anvendelse på Grønland og Færøerne, derfor indeholder denne lov ingen territorialbestemmelse.

UDKAST

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 1605 af 26. december 2013 om folkehøjskoler, som ændret ved § 7 i lov nr. 1539 af 27. december 2014, § 2 i lov nr. 1568 af 19. december 2017 og § 22 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 foretages følgende ændringer:

§ 6. ---

Stk. 2 - 3 ---

Stk. 4. Kulturministeren kan for tidligere og nuværende kombinerede undervisningsinstitutioner oprettet før den 1. januar 1996 dispensere fra bestemmelsen i stk. 2.

Stk. 5 - 7 ---

1. I § 6, stk. 4, udgår: »tidligere og nuværende«.

2. Efter § 9 indsættes:

»§ 9a. Der kan i op til fem tilfælde gives tilladelse til, at skoler kan fravige kravet i § 9, stk. 5, om gennemførelse af længerevarende kurser. Tilladelse til at fravige kravet i § 9, stk. 5, meddeles efter udbud.

Stk. 2. Kulturministeren træffer beslutning om udbud af tilladelser.

Stk. 3. Ved udbud af tilladelser træffer kulturministeren nærmere beslutning om gennemførelse af udbuddet. Beslutningen skal omfatte:

- 5) antallet af tilladelser, der udbydes,
- 6) processen for udbuddet,
- 7) de kriterier, der tillægges vægt ved vurdering af de indkomne ansøgninger i forbindelse med udbuddet og
- 8) de tilsynskriterier skolerne, der opnår tilladelsen, skal efterleve.«

§ 14. Kurser skal være mindst 4 sammenhængende døgn med undervisning svarende til mindst 4 hele undervisningsdage med mindst 17 undervisningstimer pr. elev.

3. I § 14, stk. 1, stk. 2 og stk. 3, indsættes efter »undervisning«: »og pædagogisk tilrettelagt samvær«.

Stk. 2. Kurser på 1 uge og derover skal i hver uge indeholde undervisning svarende til mindst 5 hele undervisningsdage med mindst 21 ugentlige undervisningstimer pr. elev.

Stk. 3. På kurser af over 12 ugers varighed kan skolerne afkorte første og sidste kursusuge til mindst 4 kursusdøgn med undervisning svarende til mindst 4 hele undervisningsdage med mindst 17 timers undervisning.

Stk. 4 - 5. ---

Stk. 6. Kulturministeren kan fastsætte regler om kursustilrettelæggelsen, herunder om opgørelse af ugetal og undervisningsdage [...].

§ 27. Staten yder tilskud til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand for elever med særlige behov, herunder til skoler, der har tilladelse til at have et samlet særligt undervisningstilbud. Tilskuddet ydes med en takst pr. årselev, der fastsættes på de årlige finanslove.

Stk. 2. Staten yder tilskud til dækning af ekstraudgifter, der er godkendt af Kulturministeriet, til lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler til elever med svære handicap.

Stk. 3. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om administration af tilskuddene i stk. 1 og 2, herunder om ansøgning, frister, tildeling og udbetaling, udbetaling af forskud til skolerne og tilbagebetaling til skolerne. Kulturministeren kan fastsætte et maksimum for det antal elever, der ydes tilskud til på det enkelte kursus efter stk. 1, og kan fastsætte nærmere regler, der afgrænser gruppen af elever efter denne bestemmelse. [...].

§ 35. Afgørelser om fordeling af tilskud til specialundervisning m.v. af elever med særlige behov, jf. § 27, stk. 1, og til undervisning m.v. af svært handicappede, jf. § 27, stk. 2, kan indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger efter Lov om Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen.

4. I § 14, stk. 1, stk. 2, stk. 3, og stk. 6, ændres »undervisningsdage« til: »aktivitetsdage«.

5. § 27, stk. 1, ophæves.

6. I § 27, stk. 2, der bliver stk. 1, ændres »lærertimer, praktisk medhjælp og hjælpemidler« til: »lærertimer og praktisk medhjælp«.

7. I § 27, stk. 3, 1. pkt., udgår »og 2«.

8. § 27, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

9. I § 35 udgår »specialundervisning m.v. af elever med særlige behov, jf. § 27, stk. 1, og til« og »§ 27, stk. 2« ændres til: »§ 27, stk. 1«.

10. Efter § 35 indsættes:

»§ 35a. Kulturministeren kan bemyndige en styrelse under Kulturministeriet til at udøve

de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Har kulturministeren bemyndiget en styrelse under Kulturministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder fastsætte regler om, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2019.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 1, nr. 5, 7, 8 og 9, træder i kraft den 1. januar 2021.

Stk. 3. Ansøgninger om støtte til hjælpemidler indgivet i medfør af gældende lov § 27, stk. 2, som ændres ved denne lovs § 1, nr. 6, forud for den 1. januar 2019 vil blive behandlet efter de hidtil gældende regler, hvis ansøgningen vedrører kurser påbegyndt forud for den 1. januar 2019.

Stk. 4. Ansøgninger indgivet efter gældende lovs § 27, stk. 1, som ophæves ved denne lovs § 1, nr. 5, forud for den 1. januar 2021 vil blive behandlet efter de hidtil gældende regler, hvis ansøgningen vedrører kurser påbegyndt forud for den 1. januar 2021.

Stk. 5. Afgørelser truffet efter gældende lovs § 27, stk. 1, kan uanset ikrafttrædelsen af lovens § 1, nr. 9, indbringes for Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger, inden 4 uger efter at vedkommende har fået meddelelse om afgørelsen.